

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA
[MICHAL BOBEK] SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 5. februārī¹

Lieta C-646/17

**Kriminālprocess
pret
Gianluca Moro**

(*Tribunale di Brindisi* (Brindizi tiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Tiesības uz informāciju kriminālprocesā – Apsūdzības grozīšana saistībā ar nodarījuma pārkvalificēšanu – Iespējas neesamība lūgt vienošanos par sodu pēc tiesas procesa sākuma

I. Ievads

1. *G. Moro* (turpmāk tekstā – “tiesājamais”) tika apsūdzēts par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, rīkojoties ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, proti, zagtām zelta rotaslietām. Tiesas sēdes laikā tiesājamais atzinās, ka tieši viņš ir nozadzis šīs rotaslietas. Pēc atzīšanās viņš tika informēts, ka darbības, kurās viņš ir apsūdzēts, var tikt pārkvalificētas un tādējādi apsūdzība var tikt grozīta, pārkvalificējot uz noziedzīgu nodarījumu – zādzību.

2. Pēc tam tiesājamais lūdza piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās, kas saskaņā ar Itālijas tiesību aktiem tiek saukta par “patteggiamento” [vienošanās par sodu]. Šis lūgums tika noraidīts, jo saskaņā ar *Codice di procedura penale* (Kriminālprocesa kodekss) lūgums par minētās procedūras piemērošanu principā ir jāiesniedz pirms tiesas procesa sākuma, vismaz gadījumos, kad norisinās tikai nodarījuma pārkvalificēšana, nevis ir mainījušies fakti.

3. *Tribunale di Brindisi* (Brindizi tiesa, Itālija) šaubās, vai šādas valsts tiesību normas atbilst Savienības tiesību normām saistībā ar apsūdzēto personu tiesībām uz aizstāvību un it īpaši saistībā ar vairākām normām Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/13/ES par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā (turpmāk tekstā – “Direktīva 2012/13”)². Papildus nepieciešamībai noteikt precīzu konkrēto saistību jomu, kas izriet no tiesībām tikt savlaicīgi informētam par jebkādiem grozījumiem apsūdzībā, kā noteikts minētajā direktīvā, šīs konkrētās lietas caurviju jautājumi ir šādi: kāda tieši ir šīs direktīvas piemērošanas joma kopumā? Kāda ir ES Hartas nozīme šādu procesuālo tiesību interpretēšanā?

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² 2012. gada 22. maija direktīva (OV 2012, L 142, 13. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

4. Eiropas Savienības Pamattiesību Hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 48. panta 2. punktā ir noteikts, ka “ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību”.

5. Saskaņā ar Direktīvas 2012/13 3. apsvērumu “priekšnoteikums lēmumu savstarpējās atzišanas principa īstenošanai krimināllietās ir dalībvalstu savstarpēja uzticēšanās citas dalībvalsts krimināltiesību sistēmai. Savstarpējas atzišanas apmērs ir ļoti atkarīgs no vairākiem parametriem, kas ietver mehānismus, kuri nodrošina aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesības, un kopējus minimālos standartus, kas vajadzīgi, lai atvieglotu savstarpējās atzišanas principa piemērošanu”.

6. Saskaņā ar 8. apsvērumu, “lai stiprinātu savstarpēju uzticēšanos, ir vajadzīgi sīki izstrādāti noteikumi par to procesuālo tiesību un garantiju aizsardzību, kas izriet no hartas un no ECTK”.

7. Saskaņā ar 10. apsvērumu “kopējiem minimālajiem noteikumiem būtu jāpaaugstina uzticēšanās krimināltiesību sistēmām visās dalībvalstīs, kas savukārt padarītu efektīvāku tiesu iestāžu sadarbību savstarpējas uzticēšanās gaisotnē. Šādi kopēji minimālie noteikumi būtu jāpieņem attiecībā uz informāciju kriminālprocesā”.

8. Saskaņā ar 29. apsvērumu, “ja kriminālprocesa gaitā apsūdzības detaļas mainās tā, ka tiek būtiski ietekmēta aizdomās turēto vai apsūdzēto personu situācija, vajadzības gadījumā, lai aizsargātu procesa taisnīgu norisi, tas šīm personām būtu jāpaziņo pietiekami savlaicīgi, lai viņas varētu efektīvi izmantot savas tiesības uz aizstāvību”.

9. Atbilstoši Direktīvas 2012/13 1. pantam tā “paredz noteikumus par aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesībām uz informāciju par viņu tiesībām kriminālprocesā un par viņiem izvirzīto apsūdzību. Tā paredz noteikumus arī par to personu tiesībām uz informāciju par viņu tiesībām, uz kurām attiecas Eiropas apcietināšanas orderis”.

10. Saskaņā ar Direktīvas 2012/13 2. panta 1. punktu tā ir piemērojama “no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ir informējušas personas par to, ka viņas tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process ir pabeigts, par ko uzskata brīdi, kad ir galīgi noteikts, vai aizdomās turētais vai apsūdzētā persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu, tostarp attiecīgos gadījumos sprieduma pieņemšanu un jebkādu pārsūdzību izskatīšanu”.

11. Direktīvas 2012/13 3. panta nosaukums ir “Tiesības uz informāciju par tiesībām”. Tas ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties saņemtu informāciju vismaz par šādām procesuālajām tiesībām, kā tās piemērojamas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, lai nodrošinātu minēto tiesību efektīvu īstenošanu:

- a) tiesībām uz advokāta palīdzību;
- b) tiesībām uz bezmaksas juridiskām konsultācijām un nosacījumiem šādu konsultāciju saņemšanai;
- c) tiesībām tikt informētam par apsūdzību saskaņā ar 6. pantu;
- d) tiesībām uz mutisku un rakstisku tulkojumu;
- e) tiesībām klusēt.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai 1. punktā paredzētā informācija tiek sniegta mutiski vai rakstveidā vienkāršā un saprotamā valodā, ņemot vērā jebkādas neaizsargātu aizdomās turēto vai neaizsargātu apsūdzēto personu īpašās vajadzības.”

12. Direktīvas 2012/13 6. panta nosaukums ir “Tiesības uz informāciju par apsūdzību”, un tas ir formulēts šādi:

“1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas saņemtu informāciju par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņus tur aizdomās vai apsūdz. Minēto informāciju sniedz nekavējoties un tik detalizēti, cik nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi un tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas, kas ir apcietinātas vai aizturētas, tiktu informētas par viņu apcietināšanas vai aizturēšanas iemesliem, tostarp par noziedzīgo darbību, kuras izdarīšanā viņas tur aizdomās vai apsūdz.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai ne vēlāk kā tad, kad tiesā tiek iesniegti apsūdzības argumenti, tiktu sniegta detalizēta informācija par apsūdzību, tostarp par noziedzīga nodarījuma būtību un juridisko kvalifikāciju, kā arī apsūdzētās personas līdzdalības pakāpi.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētie vai apsūdzētās personas nekavējoties tiktu informētas par jebkādam izmaiņām informācijā, kas sniegta saskaņā ar šo pantu, ja tas ir nepieciešams, lai garantētu procesa taisnīgu norisi.”

B. Itālijas tiesības

13. Saskaņā ar *Codice di procedura penale* (Kriminālprocesa kodekss, turpmāk tekstā – “KPK”) 444. pantu “Soda, par kuru panākta vienošanās, piemērošana” [tā sauktais “patteggiamento”] apsūdzētā persona un prokurors var lūgt tiesai piemērot alternatīvu (atbilstoša veida un ilguma) sankciju, naudas sodu, kas samazināts ne vairāk kā par vienu trešdaļu, vai arī brīvības atņemšanu, kas, ņemot vērā apstākļus un samazinot to ne vairāk kā par vienu trešdaļu, nepārsniedz piecus gadus, tostarp gadījumos, kad papildus brīvības atņemšanai ir uzlikts arī naudas sods.

14. KPK 552. pantā ir paredzēts, ka pavēstei ir jāietver konkrēti punkti, pretējā gadījumā tā nav spēkā. Konkrēti – ir jānorāda “skaidrs un precīzs apsūdzības fakta formulējums, atbildību pastipriņoši apstākļi un apstākļi, kuru dēļ var veikt preventīvus pasākumus, norādot attiecīgās tiesību normas”. Šī pavēste ir jāuzrāda apsūdzētajam, viņa aizstāvim un cietušajam vismaz sešdesmit dienas pirms pirmās tiesas sēdes.

15. KPK 555. pantā “Tiesas sēde pēc tiesas pavēstes” ir norādīts, ka apsūdzētā persona vai prokurors pirms tiesas procesa sākuma var izteikt KPK 444. pantā minēto lūgumu.

16. KPK 516. pantā (“Grozījumi apsūdzībā”) ir paredzēts, ka, “ja tiesvedības gaitā izrādās, ka nodarījumi atšķiras no tā, kā tie ir aprakstīti tiesas pavēstē un nav piekritīgi augstākas instances tiesai, prokurors veic grozījumus apsūdzībā un turpina uzturēt attiecīgo apsūdzību [..]”.

17. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) ir atzinusi, ka KPK 516. pants neatbilst konstitūcijai, ciktāl apsūdzētajam nebija tiesību tiesas procesa laikā lūgt vienošanos par sodu, ja apsūdzības faktos būtībā ir veikti grozījumi. Tādējādi *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) paziņojums neattiecas uz situāciju, kurā nodarījums ir likumīgi pārkvalificēts³.

³ Līdz ar to es saprotu, ka paziņojums par KPK 516. panta neatbilstību konstitūcijai un no tā izrietošās izmaiņas šīs tiesību normas piemērošanā acīmredzot nav piemērojamas izskatāmās lietas faktiem.

18. Visbeidzot, saskaņā ar KPK 521. pantu tiesa var piemērot nodarījumam citu juridisko kvalifikāciju, kas nav minēta apsūdzībā. Tomēr, ja nodarījumi atšķiras no attiecīgā apraksta vai ja ir uzsākts jauns kriminālprocess, tiesai ir jāizdod rikožums atdot lietas dokumentus atpakaļ prokuratūrai.

III. Fakti, tiesvedības valsts tiesās un prejudiciālie jautājumi

19. Saskaņā ar 2016. gada 1. aprīlī izdoto pavēsti tika ierosināta krimināllieta pret tiesājamo. Viņš tika apsūdzēts par rīcību ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem. Tika apgalvots, ka viņš ir saņēmis zelta rotaslietas no nezināmām personām. Minētās rotaslietas bija nozagtas *F. Legrottaglio* (turpmāk tekstā – “civilprasītājs pamatlietā”). Tiesājamais tika apsūdzēts par to, ka nolūkā gūt peļņu nodevis šīs rotaslietas uzņēmumam, kas pērk un pārdod zeltu.

20. Tiesas sēdē 2017. gada 13. oktobrī tiesājamais atzinās, ka zādzību ir izdarījis viņš pats. Rezultātā viņš tika informēts par to, ka nodarījums, kurā viņš ir apsūdzēts, varētu tikt pārkvalificēts no “rīcības ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem” uz “zādzību atbildību pastiprinošos apstākļos”, jo zādzība ir izraisījusi nozīmīgu mantisko kaitējumu.

21. Ņemot vērā šo iespēju, apsūdzētais lūdza atļauju lūgt piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās, saskaņā ar KPK 444. pantā paredzēto “patteggiamento” procedūru. Šī procedūra nodrošina apsūdzētajai personai zināmu labumu, tostarp soda samazināšanu ne vairāk kā par vienu trešdaļu, atbrīvojumu no tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanas, un pārkāpuma dzēšanu, ja apsūdzētais nav izdarījis tādu pašu noziedzīgu nodarījumu vai kriminālpārkāpumu noteiktā laika posmā.

22. Lūgums noteikt sodu, par kuru panākta vienošanās, principā ir jāiesniedz, pirms tiesā tiek uzsākta tiesvedība. Vēlākā posmā tas ir pieļaujams vienīgi tad, ja apsūdzība ir grozīta, norādot uz jauniem vai atšķirīgiem faktiem, kas inkriminēti apsūdzētajai personai. Turpretim šāds lūgums netiek pieņemts tiesvedības posmā tad, ja šie nodarījumi ir “tikai” juridiski jāpārkvalificē.

23. Ņemot vērā to, ka grozījumiem apsūdzībā pret tiesājamo bija juridisks (nevis faktoloģisks) raksturs⁴, iesniedzējtiesa uzskata, ka tiesājamā lūgums noteikt sodu, par kuru panākta vienošanās, ir jānoraida, jo tas ir iesniegts ārpus attiecīgā tiesvedības posma. Iesniedzējtiesa piebilst, ka prokurors nebija iecerējis grozīt apsūdzību formāli saskaņā ar KPK 516. pantu, ļaujot tiesai lemt par nodarījumu juridisko kvalifikāciju.

24. Šādos apstākļos *Tribunale di Brindisi* (Brindizi tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Direktīvas 2012/13 2. panta 1. punkts, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts, 6. panta 1., 2. un 3. punkts, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir dalībvalsts kriminālprocesa tiesību normas, uz kuru pamata [tiesību uz aizstāvību] garantijas pēc apsūdzības grozīšanas tiek nodrošinātas kvalitatīvi un kvantitatīvi atšķirīgā veidā atkarībā no tā, vai grozījums attiecas uz apsūdzības faktiskajiem aspektiem vai uz tās juridisko kvalifikāciju, konkrēti tikai pirmajā gadījumā atļaujot apsūdzētajam lūgt izmantot alternatīvo un labvēlīgāko procedūru, ar ko piemēro sodu, par kuru panākta vienošanās (tā saukto “patteggiamento” procedūru)?”

⁴ Skaidrības labad jāaska, ka man nav uzreiz acimredzams tas, kā, ņemot vērā to atšķirīgo raksturu, var pilnībā noteikt noziedzīga nodarījuma “zādzība” sastāva objektīvo pusi (*actus reus*), balstoties uz noziedzīga nodarījuma “rīcība ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem” sastāva objektīvajām pazīmēm bez papildu faktu konstatēšanas. Tomēr iesniedzējtiesa nepārprotami norāda, ka tas ir iespējams – vai nu saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem, vai arī saskaņā ar izskatāmās lietas īpašajiem faktiskajiem apstākļiem. Tādējādi es pieņemu kā pašsaprotamu, ka ir notikusi “vienīgi” juridiskās kvalifikācijas grozīšana, *negrozot* apsūdzībā norādītos faktus.

25. Rakstveida apsvērumus sniedza civilprasītājs pamatlietā, Itālijas, Ungārijas, Nīderlandes un Polijas valdības, kā arī Komisija. Itālijas valdība un Komisija sniedza mutvārdu apsvērumus tiesas sēdē, kas notika 2018. gada 14. novembrī.

IV. Vērtējums

26. Šie secinājumi sastāv no trim daļām. Pirmkārt, izskatīšu jautājumu, vai Direktīva 2012/13 šajā konkrētajā situācijā ir piemērojama, neraugoties uz acīmredzamu pārrobežu aspekta neesamību (A). Pēc tam pievērsīšos lietas būtībai. Iesniedzējtiesa lūdz Tiesai veikt analīzi, ņemot vērā Direktīvu 2012/13 un Hartas 48. pantu. Var diskutēt par to, vai minētā tiesa pieļauj, ka analīzi varētu veikt atsevišķi, vai arī drīzāk, ka Direktīvas 2012/13 attiecīgās tiesību normas ir jāinterpretē, ņemot vērā Hartas 48. pantu. Skaidrības labad uzskatu, ka abu juridisko instrumentu ietekme uz izskatāmo lietu ir jāapsver atsevišķi. Tādēļ, otrkārt, pievērsīšos Direktīvas 2012/13 normām, it īpaši Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktam, kas, manuprāt, ir atbilstīgā tiesību norma, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu. Pieļauju, ka šai normai nav pretrunā attiecīgās valsts tiesību normas (B). Treškārt un visbeidzot, secināšu, ka Hartas 48. panta 2. punkts negroza šo iznākumu (C).

A. Direktīvas 2012/13 piemērojamība (un Tiesas kompetence izskatāmajā lietā)

27. Itālijas un Polijas valdības izvirzīja divas iebildes par Tiesas kompetenci šajā lietā.

28. No vienas puses, Polijas valdība norāda, ka uzdotais jautājums neattiecas uz to, vai tiesājamais bija savlaicīgi informēts par grozījumiem apsūdzībā. Pamata tiesvedības jautājums drīzāk attiecas uz to, ka attiecīgajā procesa stadijā nav iespējams lūgt izmantot procedūru, ar ko piemēro sodu, par kuru panākta vienošanās. Tomēr, tā kā Savienības tiesībās nav paredzēti nekādi nosacījumi saistībā ar šādas procedūras piemērošanu, šis jautājums neietilpst Savienības tiesību aktu darbības jomā un tāpēc nav Tiesas kompetencē.

29. Protams, es piekřītu Polijas valdībai, ka Direktīva 2012/13 nesatur normu ar nosaukumu “nosacījumi attiecībā uz tādas procedūras pieejamību, ar ko uzliek sodu, par kuru panākta vienošanās”. Tomēr, balstoties uz 1. panta un 2. panta 1. punkta skaidro formulējumu, tikpat kā nav šaubu, ka Direktīva 2012/13 vispārēji ir *ratione materiae* piemērojama konkrētajai situācijai. Strīdīgs ir jautājums par to, vai šī direktīva rada *konkrētus* dalībvalstu pienākumus, pamatojoties uz 6. pantu un tiesībām uz informāciju par apsūdzību, tostarp par izdarītajiem grozījumiem apsūdzībā konkrētajā pamatlietas kontekstā. Tomēr tā ir diskusija par izskatāmās lietas būtību, un to es iztirzāšu turpmāk B daļā.

30. No otras puses, Itālijas valdībai ir iebildumi pret Tiesas kompetenci, uzskatot, ka pamatlietas situācijā nav pārrobežu elementa. Visi atbilstošie fakti šķiet saistīti tikai ar Itāliju. Tādēļ Itālijas valdība apgalvo, ka šis jautājums nav Tiesas kompetencē, jo Direktīvas 2012/13 piemērošanas joma (un tādējādi ar to saistītā Tiesas kompetence veikt interpretāciju) aprobežojas ar jautājumiem, kuros ir pārrobežu aspekts.

31. Šis arguments ir balstīts uz LESD 82. panta 2. punktu, kas ir Direktīvas 2012/13 juridiskais pamats. Minētajā normā ir paredzēts, ka “tiklāt, cik tas ir nepieciešams, lai veicinātu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpēju atzišanu, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kam ir pārrobežu aspekts, Eiropas Parlaments un Padome, pieņemot direktīvas [...], var noteikt minimālos noteikumus. [...]”. Turklāt tajā arī ir norādīts, ka šīs direktīvas “attiecas uz”, “a) pierādījumu savstarpēju pieņemamību dalībvalstu starpā; b) personas tiesībām kriminālprocesā; c) nozieguma upuru tiesībām; d) jebkādiem citiem īpašiem kriminālprocesa aspektiem, ko Padome iepriekš precizējusi ar lēmumu; [...]”⁵.

5 Izcēlums mans.

32. Itālijas valdība paskaidro, ka termina “pārrobežu” lietojums LESD 82. panta 2. punktā nozīmē, ka jebkura atvasināto tiesību aktu, kuru pamatā ir minētā norma, piemērošanas jomā būtu jāietilpst tikai situācijām ar pārrobežu aspektu.

33. Mani šī argumentācija nepārliecina.

34. Lidz šim Tiesa ir interpretējusi Direktīvu 2012/13 trīs lietās⁶. Īpaši jau lietā *Kolev*⁷ nebija manāms nekāds skaidri saredzams pārrobežu elements. Šī lieta attiecās uz Bulgārijas muitas amatpersonām, kas Bulgārijā tika sauktas pie atbildības par dalību noziedzīgā grupā, pieprasot kukuļus no transportlīdzekļu vadītājiem, kuri šķērsro robežu no Turcijas. Ja netiek pieļauts, ka kukuļņemšana pie Savienības (ārējām) robežām ir pārrobežu elements, šķiet, ka šajā lietā faktiski nav nekāda pārrobežu aspekta.

35. Ņemot to vērā, ir jāatzīst, ka Tiesa vēl nav tieši aplūkojusi jautājumu, vai Direktīvas 2012/13 piemērošanai jābūt atkarīgai no pārrobežu aspekta.

36. *Prima facie* un lasot atsevišķi, LESD 82. panta 2. punkts, iespējams, varētu ļaut secināt, ka tiesību akts, kas ir pamatots ar šo normu, ir piemērojams tikai situācijās ar “pārrobežu aspektu”. Tā tas būtu gadījumā, ja termins “pārrobežu”, kas ietverts šīs normas pirmā teikuma pirmajā pusē, būtu jāsaprot tādējādi, ka tas aptver visu LESD 82. panta 2. punktu (tātad, *gan* tiesu iestāžu sadarbības aspektu, *gan* saskaņošanas aspektu, kas parādās šī teikuma otrajā pusē).

37. Tomēr, apskatot Direktīvas 2012/13 formulējumu sīkāk, kā arī ņemot vērā galvenokārt tās mērķi un kontekstu, ir jāizdara citāds secinājums.

38. Pirmkārt, ņemot vērā *formulējumu*, Direktīvas 2012/13 piemērošanas joma ir vispārīga. Tās piemērošana neaprobežojas ar pārrobežu situācijām, un pārrobežu situācijas to neierobežo⁸. Tās 1. pantu (kurā ir definēts Direktīvas 2012/13 regulējuma priekšmets) veido divi teikumi. Pirmais ir vispārīgs. Ar otro tiek papildināts, ka Direktīva ir piemērojama *arī* personām, uz kurām attiecas Eiropas apcietināšanas orderis (turpmāk tekstā – “EAO”)⁹. Ar šo papildu precizējumu otrajā teikumā tikai ir uzsvēta 1. panta pirmā teikuma (noteikti vispārīgā) joma. Šīs direktīvas 2. panta 1. punkts, kurā noteikta tās piemērošanas joma, ir tikpat vispārīgs – tajā nav paredzēti nekādi ierobežojumi, prasot obligātu pārrobežu elementu¹⁰.

39. Otrkārt, attiecībā uz *mērķi(-iem)* – no 3., 8., 10. un 20. apsvēruma izriet, ka Direktīvā 2012/13 ir noteikti *kopējie minimālie standarti*, kas jāpiemēro attiecībā uz informāciju par tiesībām un apsūdzības būtību, kura jāsniedz personām, kas tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu. Tas ir paredzēts, lai veicinātu dalībvalstu savstarpēju uzticēšanos¹¹. Tādējādi, saskaņojot standartus, kas piemērojami konkrētiem aspektiem kriminālprocesā, tiek veidota dalībvalstu krimināltiesību sistēmu *savstarpējas uzticēšanās vide*.

6 Spriedumi, 2015. gada 15. oktobris, *Covaci* (C-216/14, EU:C:2015:686); 2017. gada 22. marts, *Tranca* u.c. (C-124/16, C-188/16 un C-213/16, EU:C:2017:228), un 2018. gada 5. jūnijs, *Kolev* u.c. (C-612/15, EU:C:2018:392).

7 Spriedums, 2018. gada 5. jūnijs, *Kolev* u.c. (C-612/15, EU:C:2018:392).

8 Vienīgā norādē uz pārrobežu aspektu Direktīvā 2012/13 ir atrodama 9. apsvērumā, kurā tomēr ir pārformulēts LESD 82. panta 2. punkts.

9 Saskaņā ar Padomes Pamatlēmumu 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV 2002, L 190, 1. lpp.).

10 Turpretim skat., piemēram, Padomes Direktīvas 2004/80/EK (2004. gada 29. aprīlis) par kompensāciju noziegumos cietušajiem (OV 2006, L 261, 15. lpp.) (kas pieņemta, pamatojoties uz EKL 308. pantu) formulējumu, kas attiecas uz pārrobežu aspektu, un, kā to var secināt no I nodaļas virsraksta, uz “[piekļuvī] kompensācijai pārrobežu situācijās”. Pamatojoties uz šo formulējumu, Tiesa secināja, ka minētā direktīva iekšzemes situācijās *nav* piemērojama. Skat. Tiesas 2014. gada 30. janvāra rīkojumu C (C-122/13, EU:C:2014:59), kas atsaucas uz 2007. gada 28. jūnija spriedumu *Dell’Orto* (C-467/05, EU:C:2007:395, 57. un 59. punkts).

11 Skat. arī spriedumus, 2018. gada 5. jūnijs, *Kolev* u.c. (C-612/15, EU:C:2018:392, 88. un 89. punkts), un 2018. gada 19. septembris, *Milev* (C-310/18 PPU, EU:C:2018:732, 46. punkts).

40. Šāda saskaņošana savukārt palīdz labākai citu Savienības tiesību instrumentu darbībai, kuru mērķis ir “konkrēta” tiesu iestāžu sadarbība – piemēram, kad rodas nepieciešamība sadarboties krimināllietās saskaņā ar Pamatlēmumu par EAO, izpildes dalībvalsts var paļauties uz to, ka procedūra pieprasījuma iesniedzēja dalībvalstī atbilst vai atbildīs atsevišķiem standartiem¹².

41. Tādējādi *neatkarīgi* no tā, vai pastāv kāda konkrēta pārrobežu sadarbības situācija starp iestādēm abās dalībvalstīs, saskaņošanas mērķis ir izveidot vienotus vienlīdzīgus apstākļus, kuros tiek garantēts zināms procesuālo standartu minimums. Šādi, kad rodas konkrēta pārrobežu sadarbības gadījuma nepieciešamība, attiecīgās iestādes varēs uzticēties cita citas krimināltiesību sistēmai saistībā ar minēto procesuālo garantiju, padarot tiesu iestāžu sadarbību efektīvāku¹³.

42. Tādējādi šie apsvērumi rāda, ka mērķis, kādēļ tiek noteikti šādi *vispārēji un iepriekšēji* standarti, atšķiras un faktiski lielā mērā nav atkarīgs no *vēlāka un konkrēta* pārrobežu aspekta konkrētajā gadījumā. Tēlaini runājot, tas līdzinās tilta būvei – sākotnējais impulss attiecībā uz šādas būves izveidi patiešām varētu būt bijusi atsevišķas tirgotāju grupas īpašā vēlme pārvietoties starp divām konkrētām pilsētām, kas atrodas abpus upei. Tomēr, tiklīdz tilts tiek atvērts sabiedriskai izmantošanai, pāri tiltam un upei rit visa satiksme neatkarīgi no tā, kur kurš ceļo.

43. Treškārt, attiecībā uz Direktīvas 2012/13 plašāku tiesisko kontekstu būtu jāuzsver, ka līdzīgs jautājums – vai Direktīvas 2012/13 piemērojamība ir atkarīga no tā, vai pastāv pārrobežu aspekts, – rastos arī attiecībā uz citām direktīvām, kuras ir pieņemtas kā daļa no t.s. ceļveža aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā Stokholmas programmas ietvaros¹⁴ un kurām ir tas pats juridiskais pamats kā Direktīvai 2012/13¹⁵. Šo direktīvu formulējums parasti ir līdzīgs Direktīvā 2012/13 lietotajai valodai, un tas nedz apstiprina, nedz izslēdz šo instrumentu piemērojamību iekšējām situācijām. Līdzīgā veidā Tiesa interpretēja dažus no šiem instrumentiem lietās, kas attiecās vienīgi uz iekšējām situācijām¹⁶.

44. Ņemot vērā šos apsvērumus, iznākums man jau ir diezgan skaidrs – Direktīvas 2012/13 piemērojamībai nav nepieciešams, lai saistībā ar konkrētu lietu valsts tiesā būtu pārrobežu aspekts.

45. Tomēr ir vēl viens (un samērā būtisks) arguments, kas parāda, kādēļ nosacījums par pārrobežu aspektu konkrētajā gadījumā nevar tikt saistīts ar šādas direktīvas piemērojamību, proti, (ne)loģiskās sekas, ko tas radītu, ja tā būtu.

46. Kā izriet no rakstveida apsvērumiem un kā sīkāk izskatīts tiesas sēdes debatēs, iespējamo pārrobežu elementu, kas būtu nepieciešams Direktīvas 2012/13 piemērošanai, var definēt divējādi.

12 Skat. arī Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā COM(2010) 392, galīgā redakcija, 4. punkta beigu daļu un 16. punktu. Izpratne par direktīvas vispārīgo piemērojamību arī ir rodama dokumentā, kas satur ietekmes izvērtējumu un kas pievienots iepriekšminētajam priekšlikumam SEC(2010) 907, 10. lpp.

13 Šī sadarbība ir viena no galvenajām Savienības tiesību sistēmas pazīmēm, kā citā kontekstā atgādināts Tiesas Atzinumā 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris (EU:C:2014:2454, 191. un 192. punkts).

14 Padomes Rezolūcija (2009. gada 30. novembris) par ceļvedi aizdomās turētu vai apsūdzētu personu procesuālo tiesību stiprināšanai kriminālprocesā apsūdzētajām personām (OV 2009, C 295, 1. lpp.), kā arī Eiropas Padomes dokuments “Stokholmas programma – atvērta un droša Eiropa tās pilsoņu un viņu aizsardzības labā”, 2.4. punkts (OV 2010, C 115, 1. lpp.)

15 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/64/ES (2010. gada 20. oktobris) par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā (OV 2010, L 280, 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/48/ES (2013. gada 22. oktobris) par tiesībām uz advokāta palīdzību kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera procesā, par tiesībām uz to, ka pēc brīvības atņemšanas informē trešo personu, un par tiesībām, kamēr atņemta brīvība, sazināties ar trešām personām un konsulārajām iestādēm (OV 2013, L 294, 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā (OV 2016, L 65, 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/1919 (2016. gada 26. oktobris) par juridisko palīdzību aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem kriminālprocesā un pieprasītajām personām Eiropas apcietināšanas ordera procesā (OV 2016, L 297, 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/800 (2016. gada 11. maijs) par procesuālajām garantijām bērniem, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie kriminālprocesā (OV 2016, L 132, 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/93/ES (2011. gada 13. decembris) par seksuālas vardarbības pret bērniem, bērnu seksuālas izmantošanas un bērnu pornogrāfijas apkarošanu, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2004/68/TI (OV 2011, L 335, 1. lpp.).

16 Skat. spriedumus, 2016. gada 27. oktobris, *Milev* (C-439/16 PPU, EU:C:2016:818), un 2018. gada 19. septembris, *Milev* (C-310/18 PPU, EU:C:2018:732), kuros ir interpretēta Direktīva 2016/343, kas minēta iepriekš 15. zemsvirtras piezīmē.

47. Pirmkārt, var pieļaut, ka Direktīvas 2012/13 piemērojamība aprobežojas tikai ar kriminālprocesiem, kas attiecas uz noziedzīgiem nodarījumiem, kurus reglamentē Savienības tiesību instrumenti, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 83. panta 1. punktā ietverto sarakstu vai LESD 83. panta 2. punktā paredzētajiem papildu instrumentiem. Loģika šeit būtu tāda, ka Savienības likumdevējs savā ziņā autoritatīvi ir paziņojis, ka tieši šiem noziedzīgajiem nodarījumiem piemīt pārrobežu aspekts, jo šī pazīme ir minēta arī LESD 83. panta 1. punktā.

48. Tomēr, kopsakarā lasot LESD 82. panta 2. punktu un 83. pantu, šādu argumentu izsecināt nevar. Pirmais ir juridiskais pamats krimināltiesību *procesuālo* aspektu saskaņošanai saistībā ar savstarpēju atzišanu un tiesu iestāžu sadarbību un to nolūkos, bet otrais ir juridiskais pamats krimināltiesību un noziedzīgo nodarījumu *materiālo* elementu saskaņošanai. Abām šīm normām tādējādi ir sava piemērošanas joma. Tās vienkārši attiecas uz dažādiem jautājumiem.

49. Otrkārt, varētu arī domāt, ka Direktīvas 2012/13 piemērojamība būtu jāattiecina tikai uz kriminālprocesiem saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem, kuriem, lai gan tie ir definēti valsts līmenī, ir atsevišķi pārrobežu elementi.

50. Tas savukārt rada jautājumu par to, kā šāds pārrobežu elements noziedzīgajā nodarījumā būtu definēts. Kas varētu būt “eiro-zādzība” vai “eiro-slepkavība”? Vai pietiktu ar to, ka noziedzīgā nodarījuma objektīvajām sastāvdaļām ir pārrobežu aspekts? Vai tādējādi vai nu cietušajam, vai pārkāpuma izdarītājam (vai pat jebkurai citai iesaistītajai personai) būtu jābūt pastāvīgajai dzīvesvietai citā dalībvalstī? Vai būtu nozīme slepkavības ieroča izcelsmei? Iedvesmojoties no judikatūras loģikas, kas saistīta ar brīvu pārvietošanos, – vai tas būtu pārrobežu noziedzīgs nodarījums, ja gan cietušais, gan pārkāpuma izdarītājs dzīvotu vienā un tajā pašā dalībvalstī, bet ierocis, ar kuru izdarīta slepkavība, būtu ražots citā dalībvalstī?

51. Pieņemot, ka ir iespējams vienoties par pareizu definējošu kritēriju šajā ziņā (kaut arī citu noziedzīgo nodarījumu gadījumos būtu jārikojas citādi, ņemot vērā to sastāva īpatnības) – vai tas nozīmētu, ka dalībvalsts varētu paredzēt divējādus procesuālos noteikumus, kurus piemērotu atkarībā no tā, vai izskatāmais jautājums ir “vienas valsts ietvaros” vai “pārrobežu”? Kas notiktu, ja pārrobežu elementu identificētu tikai vēlākā stadijā kriminālprocesā, kurā tiek aplūkotas tikai krimināltiesību normas “vienas valsts ietvaros”? Vai tad viss process būtu jāatkārto saskaņā ar “otru” procesuālo tiesību aktu kopumu?

52. Tādējādi ir loģiski, ka pastāv tikai viens krimināltiesību noteikumu kopums, kas – ņemot vērā kontekstu un mērķi, kuru Savienības likumdevējs ir vēlējies sasniegt, ieviešot attiecīgo Stokholmas programmas daļu¹⁷, – ir piemērojams ikvienam valsts kriminālprocesam neatkarīgi no pārrobežu elementa esamības katrā atsevišķā gadījumā. Tomēr, arī izklāstot (patiesi) visai apšaubāmās tā priekšlikuma sekas, kur kriminālprocess, pamatojoties uz tikko paredzamu pārrobežu elementa parādīšanos jebkurā brīdī procesa laikā (vai pat pēc tā), te atbilstu, te neatbilstu Savienības tiesību prasībām, kļūst pavisam skaidrs, kāpēc tas nav iespējams.

53. Visbeidzot – to, kādēļ primārajos tiesību aktos norādītais vispārējais pārrobežu mērķis parasti netiek izmantots, lai ierobežotu to atvasināto tiesību instrumentu piemērojamību, kuri pieņemti, balstoties uz šo juridisko pamatu, ja vien minētajos atvasināto tiesību instrumentos nav skaidri norādīts citādi, var pierādīt arī, aplūkojot citas Līguma normas. Vēl viens piemērs varētu būt saskaņā ar LESD 114. pantu pieņemtie saskaņošanas pasākumi. Šiem pasākumiem ir jāatbilst mērķim, kas izklāstīts LESD 26. pantā. Pēdējās minētās normas 2. punktā ir paredzēts, ka iekšējā tirgus izveides mērķis ir teritorija “bez iekšējām robežām, kurā [...] ir nodrošināta brīva preču, personu, pakalpojumu un kapitāla aprīte”. Tomēr ir visai skaidrs, ka primāro tiesību normu pamats nenozīmē vienkārši to, ka saskaņā ar LESD 114. pantu pieņemtās tiesību normas ir piemērojamas vienīgi pārrobežu situācijās. Saskaņojošie

¹⁷ Šo secinājumu 43. punkts.

tiesību akti, kas pieņemti uz tā (vai uz tā priekšgājēja) pamata, ietver, piemēram, Direktīvu 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos¹⁸, Direktīvu 2009/48/EK par rotaļlietu drošumu¹⁹ vai Direktīvu 2011/7/EK par maksājumu kavējumu novēršanu komercdarījumos²⁰. Tomēr šie instrumenti nepārprotami ir piemērojami tīri iekšzemes tiesiskajām situācijām, un nav nopietni ierosināts, ka būtu jābūt citādi²¹, piemēram, ka aizsardzībai pret negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos būtu jābūt tikai tad, ja attiecīgajā gadījumā ir pārrobežu (vai brīvas pārvietošanās) elements.

54. Rezumējot – pretēji Itālijas valdības ieteikumiem Direktīvas 2012/13 piemērojamība neaprobežojas ar gadījumiem, kuros ir “pārrobežu” aspekts.

B. Attiecīgās Direktīvas 2012/13 normas

55. Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un uzdotajā jautājumā iesniedzējtiesa konkrēti min Direktīvas 2012/13 2. panta 1. punktu, 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, 6. panta 1., 2. un 3. punktu kā svarīgus, lai izvērtētu valsts tiesību normu saderību ar Savienības tiesībām.

56. Civilprasītājs pamatlietā, iepriekš 25. punktā minētās valdības, kas iesniegušas apsvērumus, kā arī Komisija savos pieteikumos būtībā pauda viedokli, ka patiesībā nevar apgalvot, ka šis vai jebkādas citas Direktīvas 2012/13 normas reglamentētu situāciju pamatlietā.

57. Nīderlandes valdības un, pakārtoti, arī Polijas valdības viedoklis ir, ka aplūkojamā problēma neietilpst Direktīvas 2012/13 piemērošanas jomā. Tādējādi aplūkojamie tiesību akti nav pretrunā Savienības tiesībām.

58. Ungārijas valdība apgalvo, ka Savienības tiesībās nav saskaņoti nosacījumi, ar kādiem ir iespējams lūgt sodu, par kuru panākta vienošanās. Šis jautājums ir jānošķir no jautājuma par to, vai apsūdzētā persona ir saņēmusi nepieciešamo informāciju par tai inkriminēto noziedzīgo nodarījumu pārkvalificēšanu, uz ko attiecas Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts. Tomēr šī norma neizslēdz tiesisko seku atšķirību, kāda ir aplūkojama šajā lietā.

59. Tāpat Komisija norāda, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktā nav sniegtas nekādas norādes par to, kā informācija par apsūdzības grozīšanu būtu jāsniedz apsūdzētajām personām. Tajā nav reglamentētas tiesiskās sekas, kas izriet no informācijas sniegšanas saistībā ar apsūdzības juridiskās kvalifikācijas grozīšanu.

60. Es tam piekrītu. Kaut arī Direktīvā 2012/13 noteiktās saistības ir jāņem vērā katrā kriminālprocesā, neviena no normām, uz kurām atsaucas iesniedzējtiesa, nešķiet tieši atbilstīga pamatlietas situācijā. Neviena no tām neuzliek dalībvalstīm tādas saistības, kuras novērstu notikumu virkni valsts līmenī.

61. Ir taisnība, ka 6. panta 4. punkts, lasot to kopsakarā ar 6. panta 1. punktu un ņemot vērā Direktīvas 2012/13 29. apsvērumu, attiecas uz dalībvalsts pienākumu savlaicīgi sniegt aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām informāciju par visiem grozījumiem izvirzītajā apsūdzībā, lai nodrošinātu kriminālprocesa taisnīgumu un efektīvi īstenotu tiesības uz aizstāvību. Tāpat ir taisnība, ka šajā lietā situācija bija saistīta ar grozījumiem izvirzītajā apsūdzībā, kad tiesājamais tika informēts par to, ka nodarījums, kurā viņš apsūdzēts, viņa atzīšanās dēļ varētu tikt juridiski pārkvalificēts.

18 Padomes 1993. gada 5. aprīļa direktīva (OV 1993, L 95, 29. lpp.).

19 Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija direktīva (OV 2009, L 170, 1. lpp.).

20 Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra direktīva (OV 2011, L 48, 1. lpp.).

21 Attiecībā uz Direktīvu 2011/7 skat., piemēram, spriedumus, 2017. gada 1. jūnijs, *Zarski* (C-330/16, EU:C:2017:418), vai 2016. gada 15. decembris, *Nemec* (C-256/15, EU:C:2016:954). Attiecībā uz Direktīvu 93/13 skat., piemēram, spriedumu, 2015. gada 15. janvāris, *Šiba* (C-537/13, EU:C:2015:14). Vai skat. rīkojumu, 2014. gada 3. aprīlis, *Pohotovost* (C-153/13, EU:C:2014:1854).

62. Tomēr no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka netiek apgalvots, ka šī informācija nebūtu sniegta vispār vai arī nebūtu sniegta savlaicīgi. Apstrīdēts tiek tas, ka attiecīgajā procesa stadijā nav iespējams lūgt piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās. Tādējādi principā laikam tiek ierosināts, ka pastāv vienlīdzības zīme starp *iespēju noteiktā procesa stadijā lūgt soda, par kuru panākta vienošanās, piemērošanu* un *(pilnām) tiesībām uz aizstāvību*. Drīzāk šķiet, ka te ir pārcentīgi iekļautas visas iespējamās sekas kriminālprocesa vēlākā posmā pēc tam, kad ir veikti grozījumi apsūdzībā, un pēc to faktiskas ietveršanas jēdzienā “tiesības uz aizstāvību”.

63. Neuzskatu, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts vai jebkura cita 6. panta daļa būtu jāuztvert šādā veidā. Ja tā būtu, tad Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts aptvertu visu kriminālprocesā notiekošo *pēc* grozījumiem apsūdzībā un tādējādi, iespējams, to novērstu, un tas viennozīmīgi ir nepareizi. Tādējādi, lai gan 6. panta 4. punktā un valsts tiesā izskatāmajā situācijā neapšaubāmi ir vērojama daļēja “atslēgvārdu” pārklāšanās (“grozījumi apsūdzībā”, “procesa taisnīga norise”), ir jākonstatē, ka situācija pamatlietā vienkārši nav tāda, kurai bija paredzēts piemērot šo direktīvu.

64. Tas, protams, liek uzdot jautājumu: ko tad bija paredzēts reglamentēt ar 6. panta 4. punktu? Citiem vārdiem sakot, kas ir jāsaprot ar tajā ietvertajiem jēdzieniem “informācija” un “procesa taisnīga norise”?

65. Pirmkārt, jēdziens *informācija*, kas ietverts šajā normā, ir atsauce uz apsūdzības grozījumu paziņošanu, lai aizdomās turētā vai apsūdzētā persona varētu attiecīgi reaģēt savai aizstāvībai. Informācija jāsniedz tādā veidā, kas ļauj attiecīgajai personai efektīvi reaģēt uz jebkādam izmaiņām personas apsūdzības aprakstā un tās juridiskajā kvalifikācijā.

66. Neuzskatu, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts būtu jāinterpretē tādējādi, ka tas rada pienākumu dalībvalstu tiesām sniegt attiecīgajām personām informāciju par pilnīgi visām sekām, kuras var rasties pēc apsūdzības grozīšanas *pilnīgi visā* kriminālprocesā²², un – vēl jo mazāk – piešķirt tām iespējas novērst šādu seku rašanos. Tiesības uz informāciju nevar uztvert nedz kā juridisko konsultāciju aizstājēju, nedz kā nodrošinājumu jebkura kriminālprocesa elementa pārskatīšanai pēc jaunas informācijas saņemšanas, jo ikviens elements, kas parādās attiecīgajā kriminālprocesā, iespējams, ietvers kādu informāciju.

67. 6. panta 4. punkta pareiza piemērošanas joma būtu jāizvērtē, ņemot vērā Direktīvas 2012/13 vispārējo sistēmu. Direktīvas 2012/13 sākumā tiek definēts tās priekšmets un darbības joma. Tās 1. pantā un 2. pantā ir attiecīgi noteikts, ka šī direktīva paredz noteikumus “par aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesībām uz informāciju par viņu tiesībām kriminālprocesā un par viņiem izvirzīto apsūdzību” un ka to “piemēro no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ir informējušas personas par to, ka viņas tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process ir pabeigts”. Pēc tam, Direktīvas 2012/13 3. pantā, ir uzlikts pienākums dalībvalstīm sniegt iesaistītajām personām informāciju vismaz par tām šo personu tiesībām, kas ir uzskaitītas šajā direktīvā. No minētā saraksta tiesības tikt informētam par apsūdzību (un tikai šīs tiesības) ir sīki izklāstītas 6. pantā. Direktīvas 4. pants attiecas uz pienākumu sniegt informāciju aizturētajai vai apcietinātajai personai vēl četrās tiesību kategorijās. No šī papildu saraksta tiesības piekļūt lietas materiāliem (un tikai šīs tiesības) ir sīkāk izklāstītas Direktīvas 2012/13 7. pantā.

68. Tādējādi ir skaidrs, ka vienkārši nebija paredzēts, ka *pienākums sniegt informāciju* saskaņā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu attiektos uz visiem iespējamiem kriminālprocesa aspektiem. Šajā kontekstā izmantotais jēdziens ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas (tikai un vienīgi) uz apsūdzību (un tās izmaiņām), proti, uz ziņām par nodarījumiem, kas apsūdzētajai personai “tiek inkriminēti un kas ir apsūdzības pamatā, [un] juridisko kvalifikāciju”²³. Šī informācija ir jāsniedz tādā veidā, kas nodrošina, ka apsūdzētā persona ir spējīga to saprast, uz to atbildēt un to apstrīdēt, ja šī persona to vēlas.

²² Tādējādi savā ziņā aizstājot tā juridiskā pārstāvja lomu, kura pieejamība ir jānodrošina saskaņā ar Direktīvas 2012/13 3. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

²³ ECT spriedums, 1999. gada 25. marts, *Pélissier un Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 51. punkts).

69. Otrkārt, jēdziens “procesa taisnīga norise” savā ziņā patiešām ir plašs. Kā principā skaidrojuši Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk tekstā – “ECT”), tas attiecas uz krimināllietu izskatīšanu kopumā, ņemot vērā lietas īpatnības un apstākļus²⁴. Līdz ar to ne katrs notikums kriminālprocesā ir saistīts ar procesa taisnīgas norises pārkāpumu, bet daži, protams, var tādi būt – atkarībā no to nozīmīguma konkrētajā procesā²⁵.

70. Tomēr izskatāmajā lietā un ņemot vērā iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu, procesa taisnīgas norises izvērtējums katrā ziņā ir saistīts ar tiesībām, kuras ir skaidri reglamentētas Direktīvā 2012/13. Citiem vārdiem sakot, taisnīga norise ir jāvērtē saistībā ar šīm tiesībām, nevis vispārīgi un atdalīti no direktīvā garantētajām tiesībām. Jābūt normatīvai saiknei starp Direktīvas 2012/13 materiālo piemērošanas jomu un jēdzienu “procesa taisnīga norise”. Ja būtu atļauts citādi, tad ikviens aspekts valstu kriminālprocesos pēkšņi būtu apstrīdams saistībā ar taisnīgu lietas izskatīšanu un/vai tiesību uz aizstāvību ievērošanu.

71. Citiem vārdiem sakot, Direktīvā 2012/13 ietvertās konkrētās saistības satur *konkrētu veidu*, kā procesa taisnīga norise ir jānodrošina saistībā ar informācijas sniegšanu apsūdzētajām un aizdomās turētajām personām. Protams, ir arī citi kriminālprocesa aspekti, kas saistīti ar šī taisnīguma nodrošināšanu, piemēram, tiesības uz piekļuvi advokātam un juridiskajai palīdzībai, tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu, procesuālās garantijas bērniem vai nevainīguma prezumpcija. Visi šie aspekti var būt reglamentēti speciālās direktīvās²⁶. Tomēr citus aspektus, uz kuriem neattiecas ne šīs direktīvas, ne Direktīva 2012/13, – piemēram, nosacījumus soda, par kuru panākta vienošanās, piemērošanai – nepārprotami joprojām reglamentē valsts krimināltiesības.

72. Apstākļi, ka šīs un arī citi jautājumi patiešām var būt saistīti ar *vispārīgu* procesa taisnīgu norisi, nevar izmantot, lai interpretētu direktīvas 6. panta 4. punktu vai citas tās normas tik plaši, lai ļautu pārskatīt ikvienu kriminālprocesa aspektu, neraugoties uz to, cik attālināts tas ir no konkrētām pašā Direktīvā 2012/13 minētām saistībām. Ja Direktīva 2012/13 tiktu izmantota šādi, tad tā vairs nebūtu tiesību uz aizstāvību konkrētu aspektu minimālas saskaņošanas instruments, kam tā ir nepārprotami paredzēta, bet drīzāk kļūtu par instrumentu, kas paver iespēju pārskatīt ikvienu valsts kriminālprocesa elementu. Manuprāt, tāds diez vai varētu būt bijis Savienības likumdevēja nodoms. Tāda nekādā ziņā nedrīkstētu būt Tiesas politika, interpretējot Direktīvu 2012/13 un citas direktīvas, kas izriet no Stokholmas programmas.

73. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, mans starpsecinājums ir tāds, ka Direktīva 2012/13 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā pieļauj tādas procesuālās normas, kādas aplūkotas pamatlietā un kas ļauj apsūdzētajai personai lūgt piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās, pēc tiesvedības sākuma tikai tad, ja grozījumi apsūdzībā ir faktoloģiska rakstura, bet ne tad, ja izmaiņas ir juridiska rakstura.

C. Hartas 48. panta 2. punkta ietekme uz izskatāmo lietu

74. Ar savu prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa aicina Tiesu aplūkot arī Hartas 48. panta ietekmi uz šo lietu. Tā kā minētās normas 1. punkts attiecas uz nevainīguma prezumpciju, šķiet, ka uz šo lietu attiecas tikai tās 2. punkts. Šajā 2. punktā ir noteikts, ka “ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību”.

24 Šajā nozīmē skat. ECT spriedumus, 1993. gada 24. novembris, *Imbrioscia* pret Šveici (CE:ECHR:1993:1124JUD001397288, 38. punkta beigu daļa); 2009. gada 24. septembris, *Pishchalnikov* pret Krieviju (CE:ECHR:2009:0924JUD000702504, 64. punkts), un 2005. gada 13. oktobris, *Bracci* pret Itāliju (CE:ECHR:2005:1013JUD003682202, 51. punkts).

25 Šajā ziņā ECT atgādina ECPAK 6. panta (un advokāta pieejamības) kontekstā, ka Konvencijas mērķis ir “garantēt nevis teorētiskas vai šķietamas tiesības, bet gan konkrētas un faktiskas tiesības,” un ka advokāta piešķiršana pati par sevi nenodrošina efektīvu palīdzību, kādu tas var sniegt apsūdzētajam. Skat., piemēram, ECT (Lielās palātas) spriedumu, 2008. gada 27. novembris, *Salduz* pret Turciju (CE:ECHR:2008:1127JUD003639102, 51. punkts).

26 Skat. iepriekš 15. zemsvirtras piezīmi.

75. Hartas nozīme būtībā procesuālu juridisko instrumentu interpretēšanā un piemērošanā, kas atspoguļo un precizē pašas hartas normas, varētu radīt zināmu apjukumu (2). Tomēr, pirms pievēršos šim jautājumam, vispirms ir jāprecizē, vai konkrētā lieta ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā un attiecīgi vai Harta ir piemērojama (1).

1. Savienības tiesību piemērošanas joma

76. Varētu atgādināt, ka “Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras reglamentētas Savienības tiesībās, taču ne ārpus šādām situācijām”²⁷.

77. Tomēr – kā ir ar faktu, kas izriet no manas analīzes iepriekšējā sadaļā, ka pamatlietā izvirzītais *konkrētais* jautājums, proti, iespēja apsūdzētajai personai lūgt piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās, nav *konkrēti* paredzēts ne 6. panta 4. punktā, ne arī kādā citā Direktīvas 2012/13 normā? Vai tas nozīmētu, ka Harta varētu nebūt *vispārīgi* piemērojama, lai sniegtu vērtējumu, kura rezultātā ir izdarīts šāds secinājums?

78. Neuzskatu, ka šāda nostāja ir atbalstāma. Kā norādīts iepriekš, Savienības atvasinātie tiesību akti, proti, Direktīva 2012/13, tiek piesaukti kā vispārīgi piemērojami situācijai, kāda ir pamatlietā²⁸. Pēc detalizētas šā instrumenta interpretācijas analīzes (tai skaitā tās jēdzienu skaidrojumiem, ņemot vērā Hartu) ir skaidrs, ka tajā nav noteiktas nekādas konkrētas saistības, kas būtu pretrunā attiecīgajam valsts noteikumam. Citiem vārdiem sakot, Direktīva 2012/13 paliek (iespējams) piemērojama, pamatojoties uz izskatāmās pamatlīetas faktiskajiem apstākļiem, kaut arī sekojošais faktiskais lietas novērtējums var novest (kā tas ir šajā gadījumā) pie secinājuma, ka minētā direktīva (kas interpretēta, ņemot vērā Hartu) nav pretrunā konkrētajai valsts tiesību normai.

79. Šādā gadījumā norādīt citādi nozīmētu nonākt pie atgriezeniska pamatojuma no jau pieņemta secinājuma – tā kā ne Direktīva 2012/13, ne principā arī Harta nav pretrunā noteiktai valsts tiesību normai (rezultāts); tās pat nav piemērojamas. Bet, lai nonāktu pie šāda secinājuma, bija jāsniedz vairāki skaidrojoši vērtējumi, kuros tās abas faktiski tika piemērotas²⁹.

80. Turklāt varētu būt arī noderīgi atgādināt, ka ir vairāki veidi, kā Hartu varētu konkrētajā gadījumā piemērot. Šī piemērojamība neaprobežojas vien ar (ne)tiešu valsts tiesību aktu un to saderības ar Hartu pārskatīšanu – tā var attiekties arī uz atbilstīgas gan valstu, gan Savienības tiesību aktu interpretācijas elementiem. Izskatāmajā lietā, lai veiktu analīzi par attiecīgo Direktīvas 2012/13 normu un noteiktu tās jomu un saturu, Harta ir pienācīgi jāņem vērā³⁰. Harta ir “piemērojama” tieši šajā ziņā.

81. Kopumā – lai kurp būtu vērsti Savienības tiesību akti vai kur tie būtu jāinterpretē, Harta tam seko. Tāds ir “ēnas” liktenis³¹. Tādēļ, aplūkojot Direktīvas 2012/13 ietekmi uz situāciju pamatlietā, Harta ir jāpiemēro. Tomēr šis vispārīgais konstatējums ir diezgan nenoteikts attiecībā uz galveno jautājumu, proti – kādai tieši vajadzētu būt Hartas nozīmei tādos gadījumos kā šī lieta.

27 Spriedums, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 19. punkts).

28 Šo secinājumu 29. punkts.

29 Tas atgādina situāciju, kurā es ataicinu uz savu māju santehniķi pieslēgt virtuvē jaunu trauku mazgājamo mašīnu, ko esmu iegādājies. Tomēr, rūpīgi izmērijis vietu un izpētījis jauno trauku mazgājamo mašīnu, santehniķis secina, ka šo iekārtu konkrētajai kanalizācijas sistēmai manā mājā nevar pieslēgt. Kaut arī santehniķis nevarēja uzstādīt iekārtu tā, kā es vēlētos, vai man izlikties, ka viņš nav pie manis ieradies, un atteikties viņam samaksāt?

30 Skat., piemēram, spriedumu, 2012. gada 24. aprīlis, *Kamberaj* (C-571/10, EU:C:2012:233, 80. punkts).

31 Metaforu aizņemos no Lenaerts, K., un Gutiérrez-Fons, J.A., “The Place of the Charter in the EU Constitutional Edifice”, no: Peers, S., Hervey, T., Kenner, J., un Ward, A., *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*, C.H. Beck, Hart, Nomos, 2014., 1560.–1593. lpp., 1568. lpp.

2. Hartas konkrētā nozīme šajā lietā

82. Hartas konkrēto nozīmi šajā lietā var iedomāties trīs iespējamās veidos. Mainīgie lielumi tajos ir – ko ietekmē Hartas normas (Savienības vai valstu tiesību aktus) un kāda ir Hartas normas funkcija (kritērijs attiecībā uz Hartas normu pārskatīšanu vai atbilstošu interpretāciju).

83. *Pirmkārt*, Hartu varētu izmantot kā kritēriju, pārbaudot konkrētās Savienības tiesību normas spēkā esamību. Tā tas būs vienmēr – kad vien tiks paplašināts kāds (materiālais, atvasinātais) Savienības tiesību akts, Harta to reglamentēs³². Paturot to prātā, nav apgalvots, ka kāda no Direktīvas 2012/13 normām būtu nelikumīga.

84. *Otrkārt*, Harta ir jāizmanto kā atbilstošas interpretācijas instruments, lai precizētu Savienības tiesību aktu neskaidro jēdzienu nozīmi, gan interpretējot minētos jēdzienus Savienības tiesībās, gan īstenojot to pašu attiecībā uz valsts tiesībām, ar ko ievieš pasākumus.

85. *Treškārt*, kad dalībvalstis “ievieš” Savienības tiesību aktus Hartas 51. panta 1. punkta nozīmē, tām ir pienākums ievērot Hartā ietvertās tiesības. Šajā variantā konkrētā Savienības tiesību norma darbojas kā “starpnieks” Hartā paredzēto tiesību ievērošanai. Tas ir neatkarīgi no tā, vai konkrētajā Savienības tiesību instrumentā ir ietverta tieša atsauce uz pamattiesībām. Tādējādi pamattiesību piemērošana ir lielā mērā caurviju piemērošana, t.i., neatkarīgi no precīza attiecīgās Savienības tiesību normas materiālā satura, kas sākotnēji izraisīja tā piemērojamību.

86. Konkrētāk, “procesuālos” Hartas noteikumus patiešām parasti piemēro šādi, saistībā ar materiālajām normām Savienības atvasinātajos tiesību aktos, kuros nav vai ir ļoti maz normu par to, kā tie būtu jāīsteno. Tiesa ir atzinusi, ka pat tad, ja Savienības tiesību normas, ar kurām nosaka materiālās tiesības vai pienākumus, to tieši nereglamentē, ir jāievēro procesuālās pamattiesības, piemēram, tiesības tikt uzklautam. Konkrēti, princips par tiesību uz aizstāvību ievērošanu ir piemērojams, ja dalībvalstis rīkojas vai pieņem lēmumus Savienības tiesību piemērošanas jomā, pat ja piemērojamajā Savienības tiesiskajā regulējumā nav tieši paredzētas īpašas procesuālās prasības³³. Tādējādi Hartas noteikumus varētu izmantot kā tiešu kritēriju attiecībā uz valsts tiesību normu pārskatīšanu. Vērā ņemami piemēri šajā jomā ietver tiesību aktus PVN jomā un valstu nodokļu procedūras³⁴.

87. Vai šādu Hartas izmantošanu varētu apsvērt saistībā ar Direktīvu 2012/13 un – izskatāmajā lietā – ar jautājumu par soda, par kuru panākta vienošanās, piemērošanu?

88. Neuzskatu, ka tas ir iespējams, ja vien Pamattiesību hartas piemērošanu nepārvērš par īstu “ēnu spēli”. Atgriežoties pie jau iepriekš minētās metaforas, doma par Hartas normas kā Savienības tiesību akta ēnu ir balstīta uz pieņēmumu, ka pastāv materiāls Savienības tiesību aktu jēdziens, kas principā met (procesuālo) ēnu. Tomēr ir ļoti grūti konstatēt, kādu “procesuālo izpildes ēnu” met procesuāla norma, kas pati pārklājas ar Hartas normu (vai tālāk īsteno to). Ēnas nevar mest pašas savas ēnas.

32 Skat., piemēram, spriedumus, 2014. gada 8. aprīlis, *Digital Rights Ireland* u.c. (C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238), vai 2010. gada 9. novembris, *Volker und Markus Schecke* un *Eifert* (C-92/09 un C-93/09, EU:C:2010:662).

33 Skat., piemēram, spriedumus, 2008. gada 18. decembris, *Sopropé* (C-349/07, EU:C:2008:746, 38. punkts); 2014. gada 3. jūlijs, *Kamino International Logistics* un *Datema Hellmann Worldwide Logistics* (C-129/13 un C-130/13, EU:C:2014:2041, 31. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2014. gada 5. novembris, *Mukarubega* (C-166/13, EU:C:2014:2336, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

34 Piemēriem no judikatūras skat. manus secinājumus lietā *Ispas* (C-298/16, EU:C:2017:650, 35.–54. punkts).

89. Tādējādi, atmetot runas par ēnām – gadījumos, kad procesuālās tiesības pārklājas ar Hartas normu (papildinot to tālāk)³⁵ kā, piemēram, Direktīvā 2012/13 ietvertās, Hartu nevar izmantot kā neatkarīgu un tālāku valstu tiesību aktu normu pārskatīšanas kritēriju, ja šīs normas acīmredzami neiekļaujas atvasinātā tiesību akta piemērošanas jomā, tādējādi paplašinot Savienības tiesību aktu piemērošanas jomu.

90. Apgalvot pretējo nozīmētu, ka izskatāmajā lietā tas vien, ka Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktā ir minētas tiesības uz aizstāvību (un procesa taisnīgu norisi, aplūkojot saistībā ar šīs pašas direktīvas 6. panta 1. punktu), ļautu pārskatīt ikvienu valsts kriminālprocesa elementu, ņemot vērā jēdzienu par Hartā garantētajām tiesībām uz aizstāvību un tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Saskaņā ar šādu pieeju sākotnējais “starpnieks”, kurš nodrošināja pieeju Hartai, būtu vienkārši aizmirsts³⁶.

91. Ir jāatgādina, ka Tiesas kompetence attiecībā uz Hartas piemērošanu dalībvalstīm ir definēta *funkcionāli*. Tas ir saistīts ar konkrētās atvasinātā vai primārā tiesību akta normas piemērojamību. Šāda kompetence – attiecībā uz to, kā dalībvalstis īsteno Savienības tiesību aktus, – ir skaidri jānošķir no *neatņemamas* pamattiesību kompetences³⁷, kādu parasti piešķir valsts konstitucionālajām tiesām un ECT.

92. Tādējādi, runājot par iepriekš minēto trešo Hartas piemērošanas variantu, varētu secināt, ka tādās lietās kā izskatāmā lieta Hartu nevar izmantot, lai paplašinātu Savienības atvasināto tiesību normu definēto procesuālo saistību darbības jomu un saturu, radot transponēšanas saistības, kuras viennozīmīgi nepastāv konkrētajā atvasinātā tiesību akta normā.

93. Atgriežoties pie iepriekš minētā *otrajā* varianta, interpretācija saskaņā ar Hartu kopumā ir obligāta. Tādējādi uzskatu (tāpat kā principā ierosina arī Komisija), ka šajā lietā noteikti ir jāatsaucas uz Hartu, lai noteiktu pareizu Direktīvā 2012/13 izmantoto jēdzienu interpretāciju, tostarp arī attiecībā uz tiesībām tikt nekavējoties informētam par visiem grozījumiem saistībā ar apsūdzību minētās direktīvas 6. panta 4. punkta izpratnē³⁸.

94. Interpretējot ECPAK [Eiropas Cilvēktiesību Konvencijas] 6. panta 3. punktu (kas ir ekvivalents Hartas 48. panta 2. punktam³⁹) un, konkrētāk, interpretējot ECPAK 6. panta 3. punkta a) apakšpunktu (kurā paredzētas tiesības tikt informētam par apsūdzību), ECT uzsvēra, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš paziņošanai par apsūdzību (proti, par nodarījumiem, kas ir apsūdzības pamatā, kā arī to juridisko kvalifikāciju), jo šiem elementiem ir “izšķiroša nozīme kriminālprocesā [...]” Kaut arī šajā ECPAK normā nav noteikts nekāds īpašs veids, kādā jāinformē apsūdzētā persona, tas ir saistīts ar apsūdzētās personas tiesībām sagatavot savu aizstāvību saskaņā ar 6. panta 3. punkta b) apakšpunktu, un tās darbības joma “it īpaši ir jāizvērtē, ņemot vērā vispārējās tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ko

35 Direktīvas 2012/13 41. apsvērumā ir precizēts, ka šajā direktīvā “ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti hartā. Jo īpaši [tās] mērķis ir veicināt tiesības uz brīvību, tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz aizstāvību. Tā būtu atbilstīgi jāīsteno”. 42. apsvērumā ir noteikts, ka “šīs direktīvas noteikumi, kas atbilst ECTK garantētajām tiesībām, būtu jāinterpretē un jāīsteno saskaņā ar minētajām tiesībām, kā tās interpretētas Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā”.

36 Pēc analogijas skat. arī analīzi ģenerālvokāta H. Saugmandsgora Ēes [*H. Saugmandsgaard Oe*] secinājumos lietā Komisija/Ungārija (*Rights of usufruct over agricultural land*) (C-235/17, EU:C:2018:971, 71. un nākamie punkti, it īpaši 97. un 98. punkts). Tiesvedībā par šo lietu Komisija aicina Tiesu tostarp izvērtēt to valsts tiesību aktu saderību, kuros ir atkāpes no kādas no Hartas 17. pantā garantētajām pamatbrīvībām, aplūkojot tos atsevišķi.

37 Tā piemīt arī Eiropas Savienības Tiesai, taču saskaņā ar Hartas 51. panta 1. punktu tikai attiecībā uz “Savienības iestādēm un struktūrām”.

38 Veidā, kāds faktiski izmantots šo secinājumu 68. un 69. punktā.

39 Kā tas izriet no Hartas 52. panta 3. punkta, kā arī no paskaidrojumiem attiecībā uz Pamattiesību hartu (2007/C 303/02), “Paskaidrojums par 48. pantu – Nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību”.

garantē konvencijas 6. panta 1. punkts [..]⁴⁰. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, ECT konstatēja, ka ECPAK ir pārkāpta gadījumos, kad otrās instances tiesa bija grozījusi konkrēto nodarījumu juridisko kvalifikāciju vēl tiesas procesa laikā, pat tik vēl, kad jau tika pasludināts spriedums. Principā apsūdzētajam nepalika nekādu iespēju sevi aizstāvēt⁴¹.

95. Līdzīgi *Covaci* lietā Tiesa norādīja⁴², ka, lai gan “Direktīvā 2012/13 nav reglamentēta kārtība, saskaņā ar kuru informācija par apsūdzību, kas paredzēta minētās direktīvas 6. pantā, ir paziņojama minētajai personai [..], šī kārtība nevar būt pretrunā Direktīvas 2012/13 6. pantā tostarp noteiktajam mērķim, kas, kā arī izriet no minētās direktīvas 27. apsvēruma, ir ļaut nodrošināt aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām [..] sagatavot savu aizstāvību un garantē tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu”⁴³.

96. Tomēr, arī ņemot vērā šādu izpratni par konkrētajiem jēdzieniem, netiek apgalvots, ka informācija par grozītu apsūdzību nebūtu sniegta savlaicīgi un, attiecīgi, ka tiesājamajam būtu bijusi liegta iespēja sevi aizstāvēt šī vārda īstajā nozīmē. Šī iemesla dēļ nav saprotams, kā pamatlietā aplūkotā situācija varētu būt novērsta saistībā ar apsvērumiem par tiesībām uz aizstāvību vai taisnīgu tiesu.

97. Vēlos vēlreiz uzsvērt, ka šis novērojums ir sniegts Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkta piemērošanas jomas ietvaros un neattiecas uz aplūkojamo situāciju saistībā ar tiesībām uz aizstāvību vai taisnīgu tiesu “vispārīgi”. Ja atbilstīga interpretācija tā arī paliek “interpretācija”, tā nevar mainīt konkrētā atvasinātā tiesību akta piemērošanas jomu. Ja tā būtu atļauts darīt, tad atbilstīga interpretācija diezgan ātri varētu apiet Hartas 51. panta 1. punktā noteiktos ierobežojumus.

98. Šāda slēpta tieša Hartas piemērošana varētu izskatīties šādi. Pirmkārt, tādā tiesību normā kā Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punkts būtu atsauce uz nenoteiktu juridisku jēdzienu, piemēram, “procesa taisnīgu norisi” vai “tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu” 6. panta 1. punktā. Otrkārt, tā kā pašā direktīvā šādi jēdzieni nav definēti, skaidrojums par to saturu būtu jāmeklē Hartas normās, izmantojot atbilstīgu interpretāciju, vai arī izmantojot Hartas 52. panta 3. punktu, ECPAK un ECT judikatūru. Treškārt, no attiecīgā konteksta paņemto jēdzienu (saprotams, samērā plašo) darbības joma un nozīme tiktu ievietota atpakaļ Savienības atvasināto tiesību aktu līmenī, vienlaikus zināmā mērā neņemot vērā atvasināto tiesību aktu konkrētas normas piemērošanas jomu, no kā jēdziens ir paņemts. Ceturtkārt, valsts noteikumus sāktu pārskatīt vispārīgi attiecībā uz to saderību ar jēdzieniem “procesa taisnīga norise” un “tiesības uz taisnīgu tiesu”, atdalot šo jēdzienu piemērošanas jomu no konkrētā atvasinātā tiesību akta faktiskās piemērošanas jomas.

99. Jau trešajā variantā minēto iemeslu dēļ⁴⁴ var tikai atkārtot, ka Harta nebūtu jāizmanto šādā kontekstā. Ja tas tā būtu, tad atbilstoša interpretācija varētu ātri pārvērties par tiešu pārskatīšanu slēptā veidā – Savienības atvasinātie tiesību akti nedarbotos kā jebkādi funkcionāli ierobežojumi Tiesas kompetencei pamattiesību jautājumos, bet drīzāk kļūtu par vāji slēptu iespēju uzurpēt raksturīgo jurisdikciju lietās par pamattiesību ievērošanas pārbaudi attiecībā uz jebkuriem dalībvalstu tiesību aktiem.

40 ECT spriedums, 2011. gada 25. janvāris, *Block* pret Ungāriju (CE:ECHR:2011:0125JUD005628209, 20. un 21. punkts).

41 ECT spriedumi, 1999. gada 25. marts, *Pélissier* un *Sassi* pret Franciju (CE:ECHR:1999:0325JUD002544494, 54. un 62. punkts), un 2011. gada 25. janvāris, *Block* pret Ungāriju (CE:ECHR:2011:0125JUD005628209, 24. punkts).

42 Attiecībā uz jautājumu par to, vai Direktīvas 2012/13 2. pants, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 6. panta 1. un 3. punkts nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurā ir prasīts, lai kriminālprocesu gadījumos, kad apsūdzētā persona nedzīvo minētajā dalībvalstī, šī persona obligāti norādītu pilnvaroto pārstāvi pret šo personu izdota rikojauma par sodu saņemšanai, un kurā ir noteikts, ka termiņš iebildes iesniegšanai par šādu rikojaumu sākas dienā, kad minētais rikojaums ir paziņots šim pilnvarotajam pārstāvim.

43 Spriedums, 2015. gada 15. oktobris, *Covaci* (C-216/14, EU:C:2015:686, 62. un 63. punkts).

44 Šo secinājumu 88.–90. punkts.

100. Ņemot vērā šos apsvērumus, mans secinājums ir tāds, ka Hartas 48. panta 2. punkts, nedz lasot kopsakarā ar Direktīvas 2012/13 6. panta 4. punktu, nedz lasot atsevišķi, nekādi nemaina jau izdarīto secinājumu – Savienības tiesības pieļauj tādas procesuālās normas, kādas piemērotas pamatlietā un kas ļauj apsūdzētajai personai lūgt piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās, pēc tiesas procesa sākuma tikai tad, ja ir izdarīti faktoloģiska, nevis juridiska rakstura grozījumi apsūdzībā.

V. Secinājumi

101. Ņemot vērā iepriekšējo analīzi, ierosinu Tiesai uz *Tribunale di Brindisi* (Brindizi tiesa, Itālija) atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/13/ES (2012. gada 22. maijs) par tiesībām uz informāciju kriminālprocesā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 48. panta 2. punkts pieļauj tādas procesuālās normas, kādas piemērotas pamatlietā un kas ļauj apsūdzētajai personai lūgt piemērot sodu, par kuru panākta vienošanās, pēc tiesas procesa sākuma tikai tad, ja ir izdarīti faktoloģiska, nevis juridiska rakstura grozījumi apsūdzībā.